

Kavelruilproject Bakel-Zuid nadert afronding

Over enkele maanden vindt de feestelijke afsluiting plaats van het meerjarige project kavelruil Bakel-Zuid. Dit project, dat in 2007 de eerste Peeltrofee in ontvangst mocht nemen, heeft voor de landbouwstructuur, natuur, recreatie en landschap/cultuurhistorie grote voordelen opgeleverd.

In dit nummer

Alfred van Mameren een jaar in dienst als gebiedsmakelaar	2
Veel bekijks voor Vogelenzang	3
Renovatie Opwettense watermolen van start	4
Heihorsten katalysator voor ecologische verbindingszone	4
'Studenten bieden bedrijven een frisse blik'	5
Successen grondaankopen voor Astense Aa	6
Eerste contract BIO-woningen in Someren getekend	6

Het ruilen van landbouwgronden is iets van alle tijden. Er zijn grootschalige wettelijke ruilverkavelingen, maar ook kleine ruilprojecten waaraan de deelnemers op vrijwillige basis meewerken. Bakel-Zuid is zo'n kavelruilproject. In vijf jaar tijd is in totaal meer dan 200 hectare grond geruild tussen ruim 40 grondeigenaren. De agrarisch ondernemers kregen de gronden daardoor dichterbij huis en de nieuwe kavels zijn groter. Maar ook kwamen gronden vrij voor andere doelen, zoals het opknappen van de Kaweische Loop, aanleg van nieuwe natuur en aanleg van fiets- en ruiterroutes.

Zes kavelruilen

Het kavelruilproject begon in 2003 met de aankoop van 21 hectare grond van een melkveehouder die emigreerde. Deze gronden kwamen in een soort ruilpot waarmee andere ruilen konden worden gedaan. In totaal zijn er zes kavelruilen op poten gezet. Bij het ruilen zijn gronden gewisseld tussen de agrarische ondernemers in het gebied,

de gemeente Gemert-Bakel, waterschap Aa en Maas en het Bureau Beheer Landbouwgronden.

Het kavelruilproject heeft de nodige aandacht weten te krijgen. Zo won het in 2007 de Peeltrofee. Een belangrijk argument voor de jury is dat met behulp van vrijwillige kavelruil diverse doelstellingen worden gerealiseerd. Ook werden de samenwerking tussen de diverse partijen en het vrijwillige karakter van de ruil geroemd.

Grote tevredenheid

Terugkijkend is er grote tevredenheid over het behaalde resultaat. De gronden ten behoeve van de reconstructiedoelen zijn geruild en kunnen worden ingericht door de gemeente en het waterschap. Volgens Rob Christiaans van DLG was de bereidwilligheid onder de ondernemers groot en daarmee bepalend voor het succes. "De boeren hebben hun eigen wensen kenbaar kunnen maken en daar is goed naar gekeken." Communicatie en overleg zijn volgens Christiaans belangrijk, maar vooral de rol van de veldcoördinator."

Alfred van Mameren een jaar in dienst als gebiedsmakelaar

Alfred van Mameren is ongeveer een jaar werkzaam als gebiedsmakelaar in De Peel. In die tijd is hij met niet minder dan circa 120 projecten in aanraking gekomen. Hij is enthousiast over het bereikte resultaat, maar heeft ook volop nieuwe ideeën voor de komende tijd.

2

Formeel is zijn functie beleidsmedewerker ontwikkeling. Dat betekent dat Alfred van Mameren reconstructieprojecten opzet en begeleidt. Bedrijven of organisaties met plannen kunnen bij hem terecht voor advies en informatie. Ook via gemeenten komt er veel naar Alfred toe. Hij vindt het belangrijk om de provincie en de burger dichter bij elkaar te brengen.

Wat is het verschil tussen de gebiedsmakelaar de streekmanager, Peter van der Tol?

Beiden zijn we met reconstructieprojecten bezig en zoeken we initiatiefnemers op. Maar ik houd me met name bezig met projecten op het gebied van water, natuur en landbouw en Peter met recreatie, toerisme en leefbaarheid. We hebben onze eigen werkgebieden, maar werken waar nodig ook samen. Dat gebeurt vooral bij integrale projecten. Daarnaast ben ik degene die zich met financiering bezighoudt, ook voor de projecten die Peter begeleidt. Meer achter de schermen werkt gebiedscoördinator René Dierx. Hij doet de organisatorische kant en zorgt voor een goede samenwerking tussen bestuurders. Wij drieën hebben veel contact en het Streekhuis in Deurne is onze uitvalsbasis.

Wat is het leukste project?

Dat zijn er velen, maar met de doorstart van de Astense Aa ben ik wel heel gelukkig. Tot dit jaar liep dat moeizaam en zat de grondverwerving in een impasse. Nu hebben de deelnemende organisaties weer vertrouwen gekregen, zijn er verschillende percelen aangekocht en gaan we ons een jaar lang alleen op de grondverwerving richten. Hoe dat is gelukt? Mijn strategie is net zolang doorvragen tot mensen zich uitspreken en je weet wat je aan elkaar hebt. Van daaruit kun je effectief samenwerken. Openheid en vertrouwen, het blijft toch mensenwerk.

Ik wil de reconstructie zichtbaar maken voor mensen, we moeten echt meer laten zien wat we doen. Terecht dat onze voorzitter Jan Kerkhof het woord reconstructie wil vervangen door platteland vernieuwing.

Geeft het voldoening als zo iets lukt?

Dat doet het zeker, ook al zijn veruit de meeste projecten al voor mijn tijd opgestart. Maar als ik door Elsendorp rij en zie wat er in het landbouwwontwikkelingsgebied allemaal gebeurt, dan ben ik toch wel trots.

Bij veel projecten hebben jullie te maken met medewerkers van gemeenten, waterschappen en de provincie. Hoe verloopt het contact met ambtenaren in de Peel?

Er zijn verschillen, maar de contacten hangen ook af van de mate waarin een gemeente met reconstructie heeft te maken. Ik merk wel dat de Peel een ondernemend gebied is en dat geldt ook voor de gemeenten. In Gemert-Bakel en Deurne is heel veel aandacht voor reconstructie, maar ook in andere gemeenten kan ik goed terecht.

Wat is de belangrijkste succesfactor voor projecten?

Het improvisatievermogen van de ambtenaar, ondernemer en mijzelf. Er is vaak meer mogelijk dan we in eerste instantie denken en ik zoek die ruimte op. Maar ik stoot ook wel eens mijn neus hoor. Ook zie ik de mensen als klanten en dat wordt gewaardeerd.

Nog voornemens voor de komende tijd?

Het eerste jaar heb ik het gebied leren kennen en veel tijd besteed aan contacten bij onder andere gemeenten. Ik heb me nu voorgenomen meer tijd in het veld door te brengen en nog meer mensen achter de projecten te leren kennen.

Ook wil ik meer het verhaal van de landbouwontwikkelingsgebieden uitleggen. Nu is de discussie vooral gericht op de megastallen, maar daarbij wordt vergeten dat er veel hinderlijke bedrijven zijn gestopt of verplaatst dankzij de reconstructie. Het LOG is alleen maar een middel, het is geen doel op zich.

Verder zie ik mogelijkheden om informatie over de projecten beter tot haar recht te laten komen. Een idee op papier komt toch anders over dan wanneer iemand het zelf vertelt. Misschien bieden multimedia wel een oplossing, zoals een filmpje op youtube.

3

Veel bekijks voor Vogelenzang

De open monumentendag in het weekend van 12 en 13 september is molen de Vogelenzang in Lieshout niet voorbijgegaan. Schoolkinderen konden er onder andere een kleurplaat inleveren en de molen was een rustpunt tijdens de fietstocht die de gemeente Laarbeek en de heemkundekringen langs de monumenten hadden georganiseerd. Klompenmaakster Nicole gaf uitleg hoe er vroeger en nu handmatig klompen worden gemaakt. De molenaar gaf daarnaast uitleg over de molen en de renovatiewerkzaamheden die nu nog bezig zijn.

Molen De Vogelenzang stamt uit 1819 en heeft een lange staat van dienst. Samen met molen De Leest heeft de Molenstichting Laarbeek de kar getrokken voor de renovatie van de twee bergkorenmolens en het creëren van publieksvoorzieningen bij molen de Vogelenzang. De Laarbeekse molenstichting draagt zorg voor het onderhoud, beheer en de exploitatie van de molens.

Renovatie Opwettense watermolen van start

Er zit eindelijk schot in de restauratie van de Opwettense watermolen in Nuenen. De restauratie is de eerste stap in de herontwikkeling van de molen en de omgeving. De eerste plannen om de restauratie van de watermolen betaalbaar te maken, gaan ongeveer tien jaar terug. Het molenaarsechtpaar Peter en Stans Geboers heeft inmiddels een compleet plan gemaakt voor zowel de molen als de omgeving. Zo heeft Geboers al een project opgestart voor de vermarkting van speciaal rundvlees uit het gebied. De ondernemer pakt het renovatieplan gefaseerd aan. Het molenplan staat niet op zich; het is onderdeel van het veel grotere landinrichtingsproject De Karpen, waarbij het groene stroomgebied van de Dommel op de grens van Eindhoven en Nuenen een nieuwe ecologische impuls krijgt.

Heihorsten katalysator voor ecologische verbindingzone

Door de ontwikkeling van een nieuw landgoed in de gemeente Someren krijgt de aanleg van de ecologische verbindingzone (EVZ) Kleine Aa een flinke impuls. Het nieuwe landgoed is onderdeel van De Heihorsten, een gebied in Someren waar de landbouw gedeeltelijk plaats gaat maken voor natuur en recreatie.

Op papier ziet de ecologische verbindingzone De Kleine Aa er nu al prachtig uit, maar dit najaar zijn de veranderingen ook in het gebied zelf te zien. Dan zal ongeveer 1,7 van de totale 4,4 kilometer EVZ worden heringericht. De aanleg van de EVZ is een gezamenlijke klus van de gemeente Someren en Waterschap Aa en Maas.

De EVZ is een ecologische strook van 25 meter breed die is ingericht voor flora en fauna en in beperkte mate met recreatie. Het doel van een EVZ is het verbinden van natuurgebieden, en dat is precies wat De Kleine Aa doet: het natuurgebied De Strabrechtse Heide wordt dankzij de natuurstrook verbonden met kleinere natuurelementen. Daardoor krijgen veel planten en dieren een groter leefgebied. Bovendien gaat de Kleine Aa weer meanderend door het landschap.

Stroomversnelling

De inrichting van Kleine Aa tot EVZ stond al langer op het programma. “Dankzij de ontwikkeling van de Heihorsten is een en ander in een stroomversnelling geraakt”, vertelt Rudolph Klarenaar, projectleider namens de gemeente Someren. Reconstructiecommissie De Peel heeft het gebied ten zuiden van de provinciale weg Someren-Heeze namelijk als projectlocatiegebied Recreatie aangeduid. In dit gebied kunnen allerlei nieuwe toeristische activiteiten plaatsvinden, in nauwe samenhang met het ontwikkelen van natuur en landschap. Een van de initiatieven binnen de Heihorsten is de aanleg van een 45 hectare groot landgoed. Op die oppervlakte worden open en dichte natuur en een visvijver aangelegd en acht villa's gebouwd. De aanleg van de EVZ sluit naadloos aan bij het project, aldus Klarenaar. “Dit is echte integrale gebiedsontwikkeling. Door dat gezamenlijk op te pakken wordt er meer mogelijk gemaakt. Zo proberen we ook voor de rest van de EVZ praktische oplossingen te vinden. Bijvoorbeeld door kavelruil of aankoop van gronden.”

Kennismakelaar Natalie Bax:

‘Studenten bieden bedrijven een frisse blik’

Sinds kort is het kennisloket in de Peel nieuw leven ingeblazen met Natalie Bax aan het roer als kennismakelaar. In de reconstructiegebieden De Peel en Boven-Dommel worden via de kennismakelaar studenten en bedrijven met elkaar in contact gebracht. Dit biedt voor beide partijen voordelen. Natalie hoopt binnen een jaar 100 studenten een plek te kunnen bieden.

5

Natalie Bax ging in 1999, tijdens de reconstructiepilot in Hilvarenbeek, al aan de slag bij het ontwikkelbureau om het onderwijs bij de reconstructie te betrekken. Het project Kennisloket is destijds in Kempenland (voormalig Beerze-Reusel) van start gegaan en daarna uitgebreid naar De Peel. Het project

stopte weliswaar in 2008, maar zowel de provincie als de gebieden gaven aan behoefte te hebben aan de koppeling tussen studenten en het bedrijfsleven. Om die reden is Natalie per 1 juli aan de slag gegaan als kennismakelaar. De provincie wil de ‘kennismakelaardij’ in heel Brabant stimuleren, maar laat het initiatief over aan de afzonderlijke reconstructiegebieden.

De studenten worden vooral ingezet voor ondernemersplannen, inrichtingsplannen en communicatieplannen. Ze zijn afkomstig van onder andere Fontys Hogeschool, de Groene Campus in Helmond, de ROC’s, NHTV en HAS Den Bosch. Werken in het buitengebied is niet op al deze opleidingen vanzelfsprekend. “Dankzij het kennisloket maken studenten kennis met het buitengebied als werkgever. Voor sommige scholen is dat een cultuuromslag, maar ik zie bij veel leraren en opleidingen dat men nu verder kijkt dan alleen de stad. Ik probeer te investeren in langdurige relaties met de opleidingen. Dat kost tijd.”

Een nieuwe wind

De meeste opdrachtgevers zijn te vinden bij gemeenten, reconstructiepartners, (agrarisch) ondernemers en maatschappelijke organisaties. Voor bedrijven en organisaties heeft het kennisloket als voordeel dat ze bepaalde

projecten kunnen laten doen anders dan door hun eigen mensen of professionele bureaus. Ook worden ze geconfronteerd met een nieuwe wind. “Jongeren hebben vaak een frisse blik en leuke ideeën. Ze zijn doorgaans goed op de hoogte van moderne communicatiemiddelen.” De studenten doen praktijkervaring op het platteland op, soms in hun eigen leefomgeving. In een aantal gevallen kan een project leiden tot een toekomstige baan, is de ervaring van Natalie.

In veel gevallen zijn bedrijven tevreden met het resultaat, maar niet altijd. “Het blijven studenten die nog in een leerproces zitten. Soms zijn de verwachtingen te hoog gespannen of verwacht men inhoudelijke begeleiding door de docenten.” Belangrijk is dat het bedrijf de juiste verwachting heeft “Ik ben er niet om goedkope handjes te leveren.”

Goede infrastructuur

De komende periode wordt spannend. Er liggen nu zes opdrachten vanuit de reconstructiecommissie, maar het doel tot 1 juli volgend jaar is 40 projecten binnen te halen voor in totaal 100 studenten. Natalie heeft er vertrouwen in dat dit lukt. “Er ligt al een goede infrastructuur waarmee we verder kunnen. Een aantal opleidingen heeft zijn programma zelfs al aangepast om met ons te kunnen samenwerken.”

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van Streekhuis De Peel

Contactadres

Streekhuis De Peel
Markt 1
5751 BE Deurne
tel. (0493) 387 450
of 06 308 61 071

Postadres:

Postbus 3
5750 AA Deurne

Realisatie

Streekhuis De Peel

Vormgeving

Studio Van Elten,
's-Hertogenbosch

Teksten

René Stevens, Chaam

Fotografie

René Stevens, Chaam
Streekhuis De Peel

Oplage

1.500 exemplaren

Contact met het Streekhuis

Bent u met een project bezig en zoekt u ondersteuning of heeft u andere vragen met betrekking tot de reconstructie, neem dan contact op met het Streekhuis te Deurne. Het Streekhuis is op werkdagen te bereiken op telefoonnummer (0493) 387 450, mobiel 06 308 610 71

Successen grondaankopen voor Astense Aa

Met de aankoop van een aantal percelen grond komt de inrichting van de Astense Aa weer een stukje dichterbij. De Astense Aa maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur, een netwerk van aaneengesloten natuurgebieden. Het integrale project Astense Aa omvat realisering van een ecologische verbindingzone in combinatie met beekherstel, structuurverbetering voor de melkveehouderij en het verbeteren van milieu- en omgevingskwaliteit. Het project is ontstaan door koppeling van twee bestaande projecten: een kavelruilproject en de aanleg van de ecologische verbindingzone met beekherstel. Omwille van de integrale aanpak hebben de partijen een gezamenlijke stuurgroep opgericht, die onder de verantwoordelijkheid valt van reconstructiecommissie De Peel.

Eerste contract BIO-woningen in Someren getekend

Sinds januari 2007 krijgen gemeenten in het kader van de regeling Buitengebied in Ontwikkeling (BIO) meer mogelijkheden voor het toestaan van nieuwe activiteiten in het buitengebied. De gemeente Someren heeft als één van de eerste gemeenten in Brabant een BIO-structuurschets vastgesteld. Daar worden nu de vruchten van geplukt.

Buitengebied in Ontwikkeling is een provinciebrede aanpak die meer mogelijkheden biedt voor ontwikkelingen in het buitengebied. Bijvoorbeeld ten behoeve van recreatie en toerisme, opslag van materialen of beperkte woningbouw. Nieuwe activiteiten moeten wel passen binnen het streekplan en omliggende agrarische bedrijven niet beperken. Gemeenten kunnen in een BIO-structuurschets aangeven waar extra mogelijkheden zijn, altijd in relatie met ruimtelijke kwaliteitsverbetering. Voor extra woningbouw of andere ontwikkelingen die normaal niet mogelijk zijn, moet wel iets tegenover staan. Dat kan sloop of verplaatsing van bedrijven zijn. De bestemmingwinst die op woningbouw wordt gemaakt wordt geïnvesteerd in projecten die bijdragen aan verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Een goed voorbeeld van een BIO-ontwikkeling is de integrale aanpak van de Kouterstraat in Someren. Een varkensbedrijf en manage worden verplaatst waardoor een zorgcentrum uit kan breiden. De afbraak van de varkensstallen en verplaatsing naar een landbouwontwikkelingsgebied wordt financieel mogelijk gemaakt door het bouwen van zeven woningen op de locatie. In totaal wordt in dit plan 4.400 vierkante meter bedrijfsgebouwen gesloopt en neemt de geuremissie met bijna 56.000 zogenoemde odeurunits per kuub af.

Vitaal, mooi en schoon Brabants platteland

De werkzaamheden van Streekhuis De Peel maken onderdeel uit van de Brabantbrede herinrichting van het platteland. Nieuwe natuurgebieden komen tot stand, rivieren krijgen de ruimte, dorpen blijven leefbaar en landbouw kan zich ontwikkelen op duurzame locaties. Deze voorbeelden van de 'herinrichting van het Brabantse platteland', dragen bij aan een vitaal, mooi en schoon platteland voor alle inwoners en recreanten. Aan de uitvoering werken overheden, maatschappelijke organisaties en particulieren, onder regie van de provincie Noord-Brabant.